

Kartulitarbimine

15-74 aastase elanikkonna arvamuse küsitlus

Oktoober 2012

Tatari 6, 10116 Tallinn

Tel: +(372) 6 277 583

Faks: +(372) 6 277 584

post@turu-uuringute.ee

www.turu-uuringute.eu

Turu-uuringute AS

Küsitluse metoodika

Esinduslik valim ja tulemuste üldistamine	Käesolev dokument on koostatud 1000 vastaja (vanuses 15-74) küsitluse teel saadud informatsiooni põhjal. Selles vanuses inimeste üldkogumi suurus on 1 029 761. Kuna tegemist on esindusliku valimiga, siis saab antud tulemuste põhjal laiendada saadud andmeid kogu üldkogumi käitumisele, arvesse võttes veapiiri (vahemikud miinimumi ja maksimumi vahel). Mida väiksemaarvulisem taustrühm küsitlusvalimis, seda suurem on veapiir.
Valimi disain	Küsitlus viidi läbi Omnibuss-keskkonnas. Omnibuss-uuringu üldkogumi moodustavad Eesti elanikud vanuses 15-74 aastat. Turu-uuringute AS-i poolt teostatavates omnibuss-uuringutes on valimi suuruseks 1000 elanikku vanuses 15-74, mis tagab esinduslikud ning kogu Eesti vastavaealisele elanikkonnale üldistatavad tulemused. Vastajad leiti juhuvaliku alusel, et tagada kõikide Eesti maakondade ja asulatüüpide proportsionaalne esindatus küsitlusvalimis. Valimi territoriaalne mudel on koostatud Eesti Statistikaameti rahvastikustatistika andmebaasi alusel seisuga 01.01.2012.a. Juhuvaliku esimeses etapis leiti 100 valimipunkti üle Eesti ja teises etapis igas valimipunktis konkreetseid intervjueritavad. <u>Aadressi valikul</u> rakendati lähte-aadressi meetodit, mille puhul antakse igale küsitlejale ette juhuslikult valitud aadress, kus küsitleja teostab esimese intervjuu. Edasi liigutakse kindla sammu alusel (nt iga viies korter või iga teine maja), et tagada valikusse sattunud elupaikade juhuslikkus. <u>Vastaja valikul</u> rakendati nn. noorema mehe reeglit, mis näeb ette, et esimesena palutakse intervjuud noorimalt kodusolevalt meesterahvalt, kes on vähemalt 17-aastane. Kui mehi kodus ei ole, eelistatakse noorimat naist. Selline valikumeetod annab neile küsitletavate kategooriatele, keda on vähem tõenäoline kodust eest leida (eelkõige noored inimesed ja mehed), täiendava võimaluse valimisse sattuda. Nii saavutatakse sugude ning erinevate vanusegruppide parem esindatus valimis.
Küsitlus läbiviimine	Küsitlusmeetodina kasutati trükitud ankeedi alusel läbiviidavat personaalintervjuud. Intervjuud viidi läbi vastajate kodudes eesti ja vene keeles, alates 10. oktoobrist kuni 26. oktoobrini 2012.a. Intervjueritava kätte ankeeti ei antud. Küsitlustöös osales 64 vastava ettevalmistuse saanud Turu-uuringute AS-i küsitlejat.

Küsitlustöö ja andmetöötlus

3

Tulemus	Arv	%
Intervjuu	1000	23%
Isik ei kuulunud sihtrühma	572	13%
Kontakt puudus (kedagi polnud kodus)	1941	44%
Sihtrühma kuuluvat pereliiget polnud kodus	42	1%
Kontaktist keelduti	267	6%
Sihtrühma kuuluv isik keeldus kontaktist	574	13%
KOKKU KÜLASTATUD AADRESSE	4396	100%
<i>Korduvvisiite</i>	1177	27%

Kõik ankeedid läbisid **kvaliteedi kontrolli** ja töötluskõlbulike oli ankeetide arv 1000.

Küsitlustulemuste töötluseks kasutati andmetöötluspaketti PASW Statistics 19.0.
Pärast küsitluse lõppemist võrreldi küsitletute sotsiaaldemograafilist koosseisu valimis ettenähtuga ja teostati andmete kaalumise teoreetilise mudeliga vastavaks.

KOKKUVÕTE

KARTULIGA VARUSTAMINE. KES JA KUSKOHAST?

Käeolevat aruannet lugedes tuleb võtta arvesse, et 39% vastanutest ostab kartuleid ise, 24% koos teise pereliikmega.

12% on neid, kelle peres ostab kartuleid keegi teine, mitte vastaja ise. Sellest johtuvalt on selliste vastajate vastused kohati ebakindlamad.

23% ei osta üldse ja 1% ei tarbi kartuleid.

41% ostab kartuleid poest, 15% turult. 17% saavad kartuli sugulastelt ja tuttavatelt. 22% kasvatab ise.

KUI SAGELI JA MILLIST KARTULIT OSTETAKSE?

Nende käest, kes kartuleid ostavad ja varuvad muul viisil, kuid ei kasvata neid ise (kokku 768 vastajat) küsiti, kui sageli nad kartulit ostavad. 28% ostab kord nädalas, 26% 2-3 korda kuus, 25% harvem ja 20% varub talvekartuli.

71% ostavad/varuvad lahtist kartulit, 34% pakendatut.

TEADLIKKUS

27% arvestab kartuli ostmisel selle sobivust erinevate toitade valmistamiseks (näiteks püreeks, salatiks, friikartuliks, keedukartuliks, praekartuliks), 38% ei arvesta ja 14% ei ole selle pealegi tulnud. 15% arvestab mõnikord.

989-le vastajast (välja jäeti need, kes kartulit ei söö) 43%-le on väga oluline ja 21%-le oluline, et **keedetud kartulite värvimuutus oleks minimaalne**. 17%-le see oluline ei ole ning 19% ei oska sellele üldse tähelepanu pöörata.

Mälu järgi enimnimetatud kartulisordid on Laura, Ando, Jõgeva Kollane, Adretta, Ants ja Maret.

MILLIST PAKENDIT EELISTATAKSE?

Küsimus ei esitatud nendele, kes kartulit ise kasvatavad või seda üldse ei tarbi. 768-st vastajast ütles **36%**, et nad **ei tarbi pakendatud kartululeid**. 22% eelistab võrku, 20% kilepakendit. 16% valib pakenditüübi kuidas kunagi. Paberkoti eelistajate osa on marginaalne, 2%.

KOKKUVÕTE

KUI SUURT PAKENDATUD KOGUST TAVALISELT OSTETAKSE?

5

Küsimus esitati nendele, kes ostavad pakendatud kartulit, kokku 489-le vastajale. Tüüpiline ostetav pakendisuurus on 2-3 kg (47%). Rohkem kui 4 kg pakendeid ostab 33%. 4 kg ostab 9%. 1 kiloseid pakendeid 8%. Alla kiloste pakendite hulk on antud küsitluse tulemuste põhjal olematu (0%).

KAS MÜÜGILOLEVATE PAKENITE SUURUSED RAHULDAVAD VAJADUSI?

489 vastajast, kes kartulit ostavad, vastas 82%, et müügilolevate pakendite suurused rahuldavad neid. 12% ei osanud vastata (põhjust vt. kokkuvõtte esimeses lõigus – kõik küsitletud ei oska kõikidele küsimustele vastata, sest peres küll kartuleid ostetakse, aga ostjaks on keegi teine pereliikmetest). 4% arvas, et müügil võiks olla veel suuremad pakendid, 2% aga, et müügilolevad pakendid võiks olla väiksemad.

Võime järeldada, et tarbija on suures osas rahul pakutavate pakendisuuruste valikutega.

MILLIST TEAVET KARTULIPAKENDITELT VAADATAKSE?

Kaks viiendikku ostjatest, **41%** 489-st **ei vaata pakendilt mingi teavet**. Sordi nime vaatab 31%, tootja nime 26%, juhiseid kasutusotstarbe kohta 3%. 12% sõnastas vastuse ise – vaadatakse, kas kartul on eestimaine või mitte. Kuigi küsimus käis teabe kohta, mida pakendilt võib lugeda, rõhutas üks osa vastajatest omasõnaliselt, et nad vaatavad, kas kartul on puhas ja pestud või mitte ja kas kartulid on terved ja kvaliteetsed,

KUI KARTUL TOODAKS KOJU KÄTTE, KAS SEDA TARBITAKS ROHKEM?

65% (n=768, ei kasvata kartulit ise) **vastab eitavalt**. Kartuli koju kättetoomine ei tõstaks selle tarbimist. **9% tarbiks sel juhul kindlasti rohkem** (laiendatuna üldkogumile ja veapiiri arvesse võttes on see 72 000 inimest, mitte vähem kui 56 000 ja mitte rohkem kui 88 000). 17% vastab kõhklevalt valides vastusevariandi "võib-olla". 8% ei osanud küsimusele vastata.

KOKKUVÕTE

KUI TERVISLIKUKS KARTULIT HINNATAKSE?

Küsimuse esitati kõikidele vastajatele (n=1000). 5% arvab, et kartul ei ole tervislik. 23% on neutraalsel seisukohal. 69% peab kartulit tervislikuks, sealhulgas 34% arvab, et see on "väga tervislik".

6

KUI TIHTI ON KARTUL PERE TOIDULAUAL?

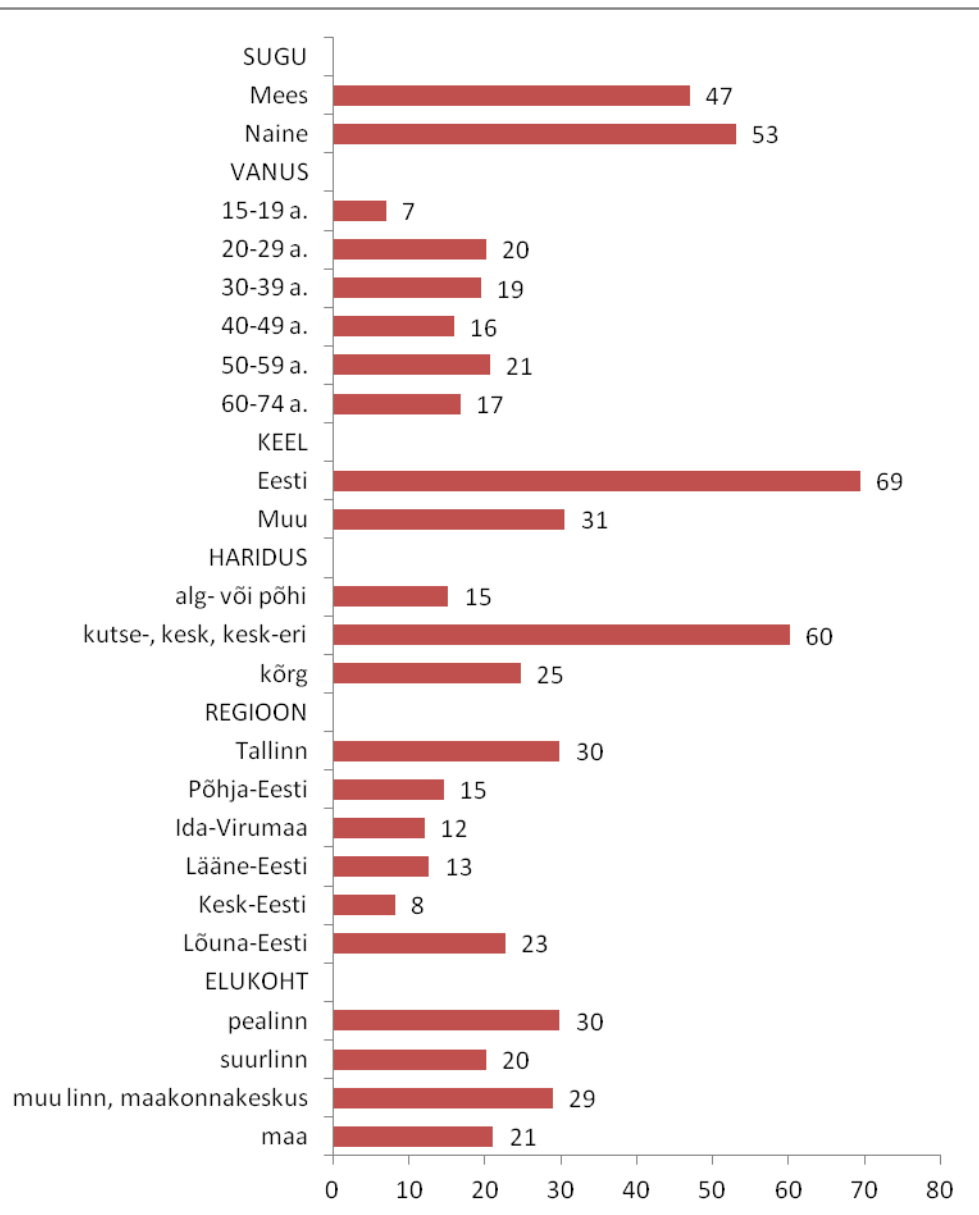
30% sööb kartuleid igapäevaselt, 60% mõned korrad nädalas. 10% harvem. Küsimuse esitati 987-le vastajale, need, kes kartuleid söövad. Kasutades esindusliku valimi üldistusjõudu võime öelda, et ligi kolmandiku eestimaalaste toidulaual on kartul igapäevane. Ligi kaks kolmandikku sööb seda mõned korrad nädalas ja kümnendik harvem.

KUI MEELSASTI SÖÖVAD LAPSED KARTULEID?

Küsimus esitati neile, kelle peres on alla 18-aastaseid lapsi, seega 357-le vastajale. 77% vastas, et nende lapsed söövad kartuleid meeleldi. 32% arvas, et lapsed eelistavad kartulist valmistooteid (krõpsud, friikartulid, helbed, püreed). 1% peredes on lapsed, kes kardavad, et kartul teeb paksuks.

Vastajate sotsiaal-demograafiline struktuur

7

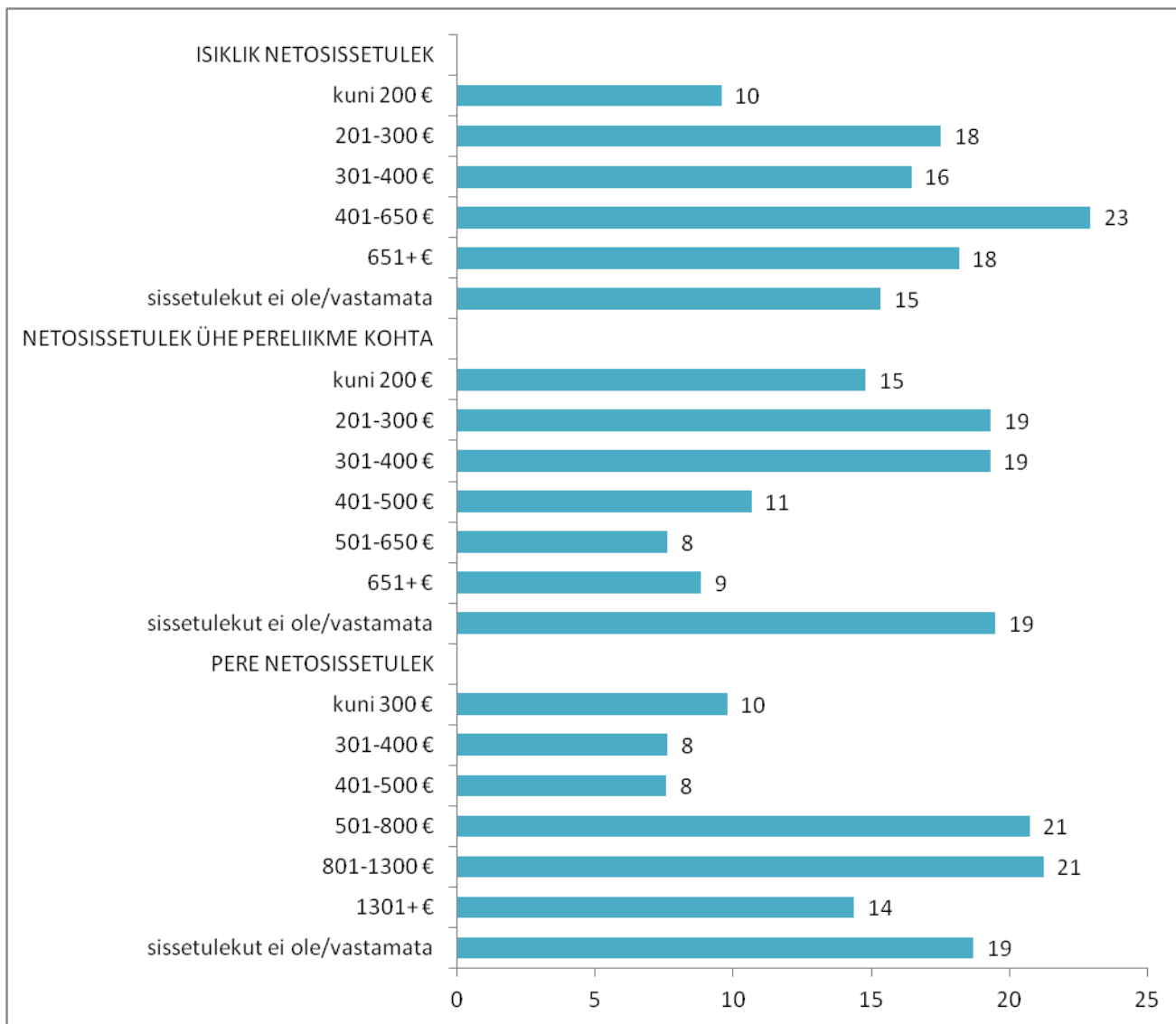
Suur linn – Tartu, Pärnu, Narva,
Kohtla-Järve

Andmed on kaalutud

% n=1000

Vastajate keskmised sissetulekud kuus

8

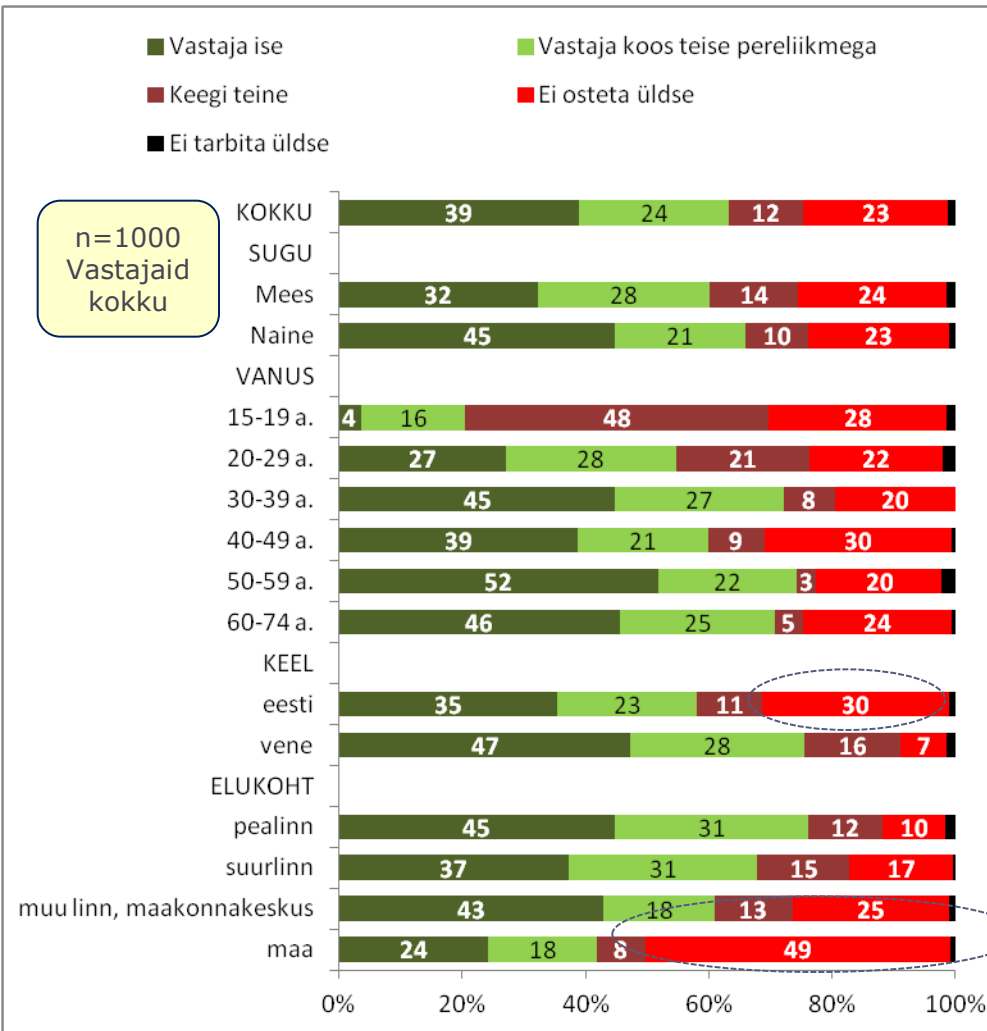

%
n=1000

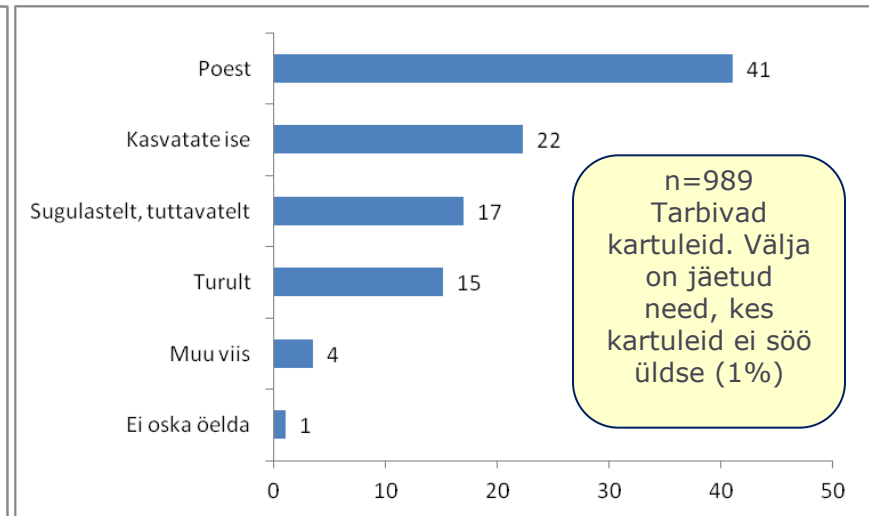
1. Ostukäitumine ja tarbimisharjumused

1.1 Kartuliga varustamine

KÜSIMUS 1 : Kes teie leibkonnas ostab kartulit?

KÜSIMUS 2 : Kus te peamiselt kartuleid hangite?

Tüüpilised poestostjad: kõrgharidusega; mitte-eestlased; Tallinna, Põhja-Eesti ja Ida-Virumaa elanikud; elavad suuremas kortermajas; külastavad Prisma.

Tüüpilised isekasvatajad: eestlased; elavad Lääne- ja Kesk-Eestis; maal (52%); ühepereelamus või väikeses kortermajas; transpordivahendina kasutavad oma autot.

Tüüpilised sugulastelt ja tuttavatelt saajad: eestlased, üliõpilased; elavad Kesk- ja Lõuna-Eestis

Tüüpilised turult ostjad: mitte-eestlased; üksi muu tunnus ei eraldu – seega läbilõike kõikvõimalike taustatunnustega tarbijatest.

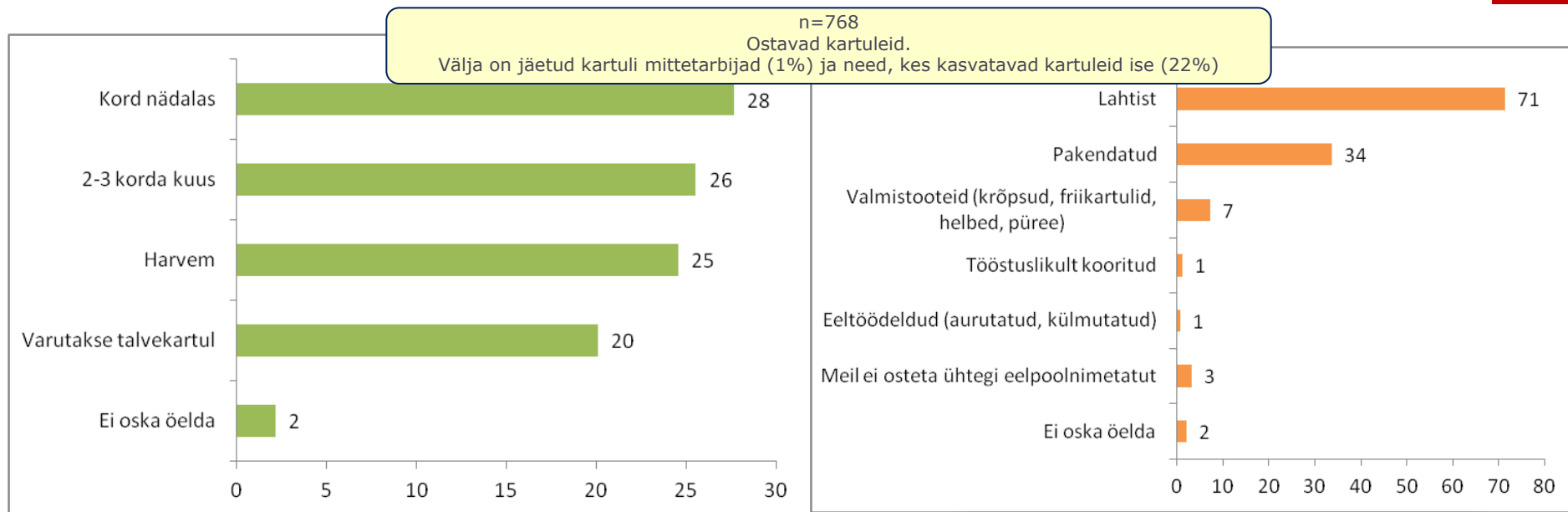
Tüüpiline tähendab statistiliselt oluliselt rohkem kui teised taustgrupid

1.2 Kui sageli ja millist kartulit ostetakse?

KÜSIMUS 3 : Kui tihti teie leibkonnas kartulit ostetakse?

KÜSIMUS 4 : Millist kartulit teie leibkonnas ostetakse?

11

Tüüpilised kord nädalas ostjad : mitte-eestlased (38%); Ida-Virumaa elanikud ja peamiselt Säästumarketit külastajad. Suuremate kortermajade elanikud.

Tüüpilised 2-3 korda kuus ostjad : Tallinna ja Põhja-Eesti elanikud

Tüüpilised harvem ostjad : Ida-Virumaa ja suuremate linnade elanikud

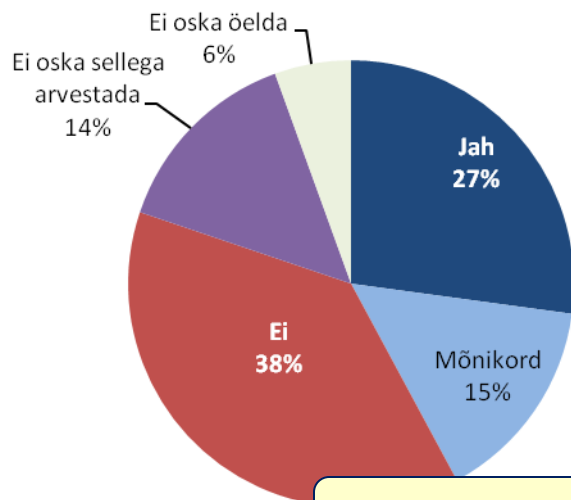
Tüüpilised talvekartuli varujad: eestlased, Põhja- Ja Lõuna-Eesti elanikud; väiksemate linnade ja maapiirkondade elanikud; elavad ühepereelamus või väiksemas kortermajas, kasutavad igapäevase transpordivahendina oma autot.

Tüüpilised lahtise kartuli ostjad: mitte-eestlased, pensionärid, Ida-Virumaa elanikud. Need, kes elavad suuremates linnades, kuid ka need, kes elavad maal.

Tüüpilised pakendatud kartuli ostjad: kõrgharidusega, ettevõtjad, juhid, spetsialistid. Tallinlased. Külastavad peamiselt Selverit.

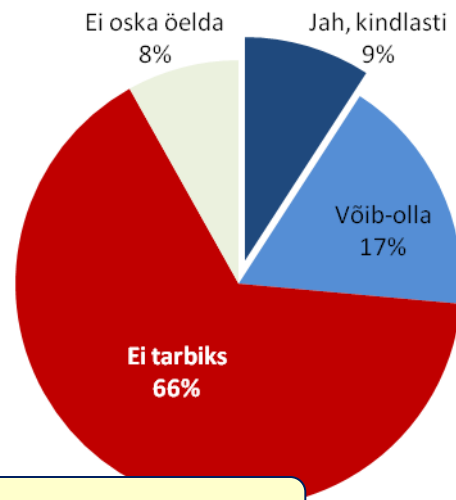
1.3 Teadlikkus

KÜSIMUS 5 : Kas te arvestate kartuli ostmisel selle sobivust erinevate toitude valmistamisel näiteks püreeks, salatiks, friikartuliks, keedukartuliks, praekartuliks?

KÜSIMUS 10 : Kui kartul toodaks teile koju kätte, kas te tarbiksite seda rohkem?

12

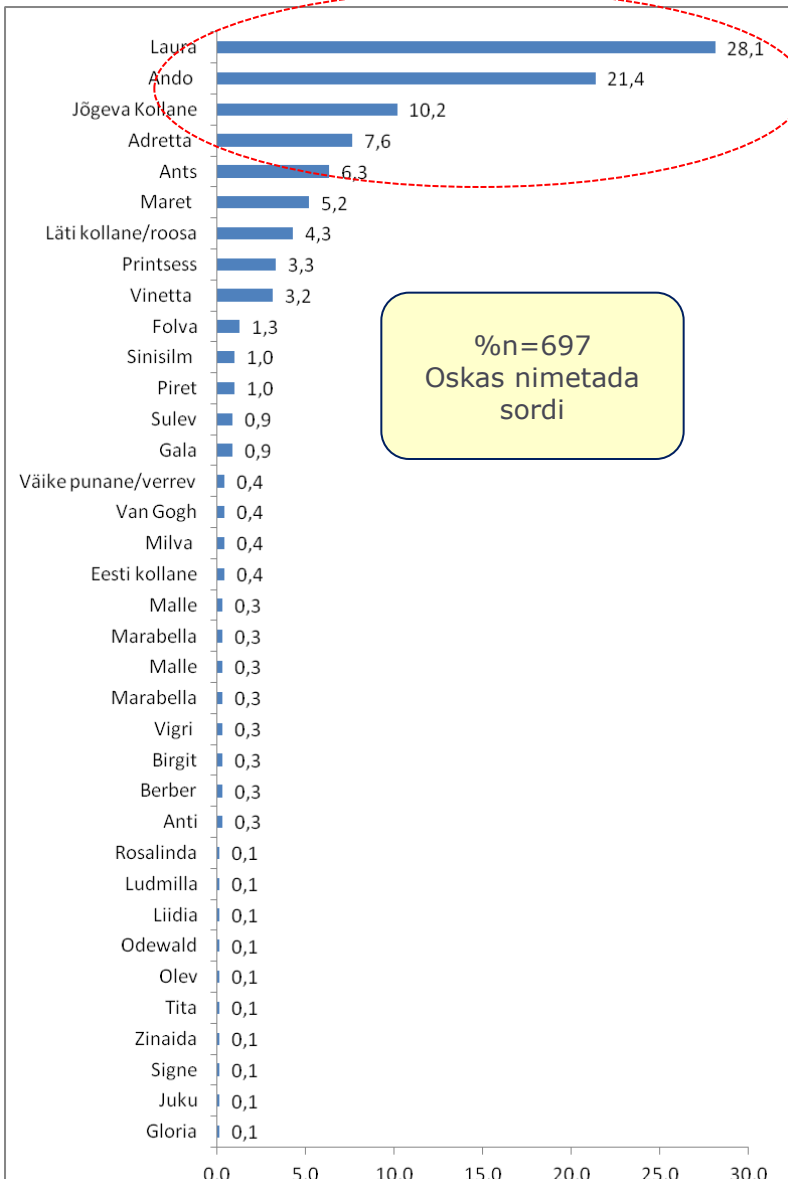

n=768
Ostavad kartuleid.
Välja on jäetud kartuli mittetarbijad (1%) ja need, kes kasvatavad kartuleid ise (22%)

Jah kindlasti 9% - laiendatuna üldkogumile ja veapiiri arvesse võttes on see 72 000 inimest, mitte vähem kui 56 000 ja mitte rohkem kui 88 000.
"Või-olla" vastusevariandi valisid teistest oluliselt sagedamini 20-29 aastased, "ei tarbiks" variandi - 60 -74 aastased.

1.4 Kartulisortide spontaanne nimetamine

KÜSIMUS 11 : Milliseid kartulisorte te oskate nimetada?"

%n=697
Oskas nimetada
sordi

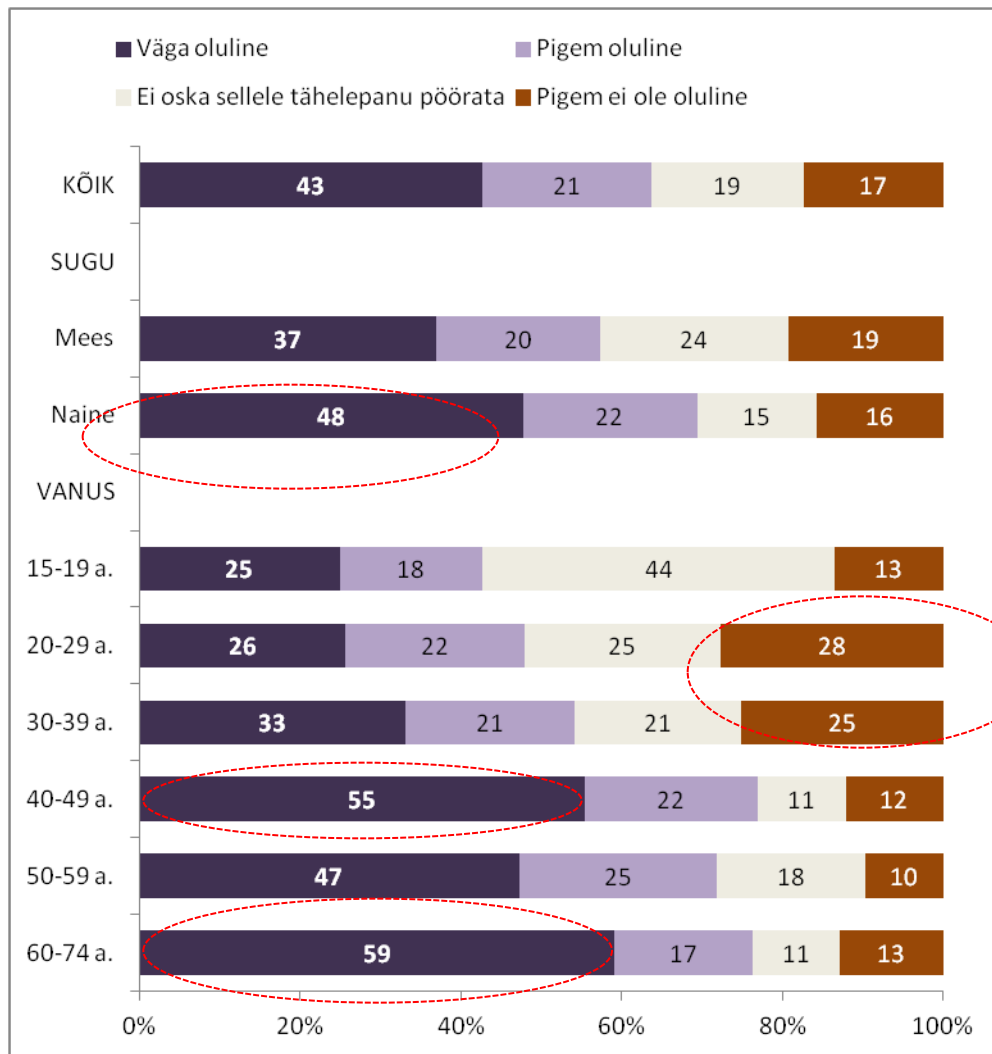
697 vastajat oskas nimetada sordinimetuse. Ülejäänud tunnistasid, et nad ei tea ühtegi või piirdusid nimetustega nagu "kollane" või "punane"

Joonis kujutab esimesena nimetatud kartulisortide pingerida. Järgmiste hulgas nimetatud on loetletud käesoleva aruande liideses (Excel fail).

1.4 Kartuli värvimuutus

KÜSIMUS 12 : " Kui oluline teile on, et keedetud kartulite värvimuutus oleks minimaalne ?"

14

Tüüpilised vastajad

Väga oluline – naised, vanus 40-49 ja 60-74.

Pigem ei ole oluline – vanus 20-39

Ei oska sellele tähelepanu pöörata – mehed, vanus 15-19, õpilased ja üliõpilased

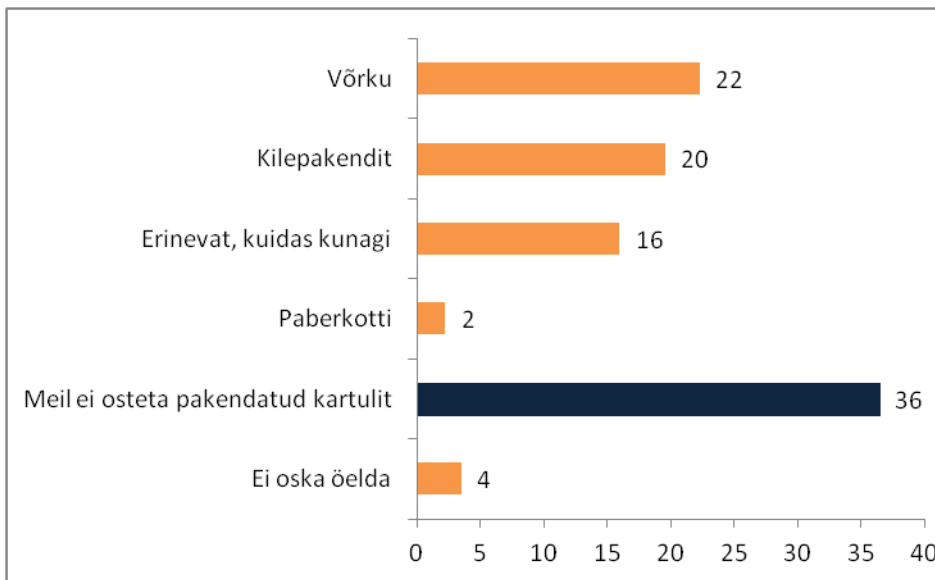
n=989
Tarbivad
kartuleid. Välja
on jäetud
need, kes
kartuleid ei söö
üldse (1%)

Statistiliselt oluliselt rohkem

2. Pakendivalikud

2.1 Pakendi materjal ja suurus

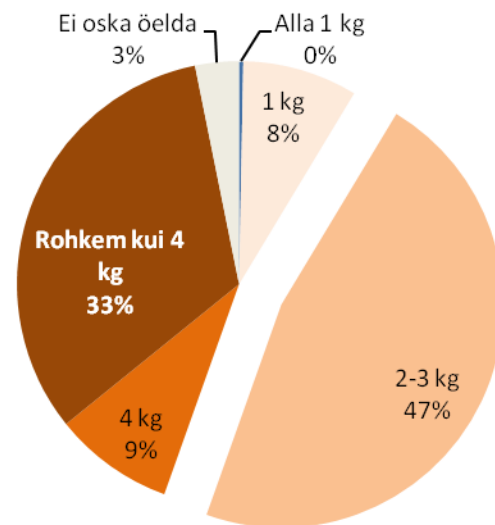
KÜSIMUS 6 : Kui ostate pakendatud kartulit, siis millist pakendit teie leibkonnas eelistatakse?

Küsimust ei esitatud nendele, kes kartulit ise kasvatavad või seda üldse ei tarbi. 768-st vastajast ütles 36%, et nad ei tarbi pakendatud kartululeid.

KÜSIMUS 7 : Kui suurt kogust teie leibkonnas tavaliselt korraga ostetakse?

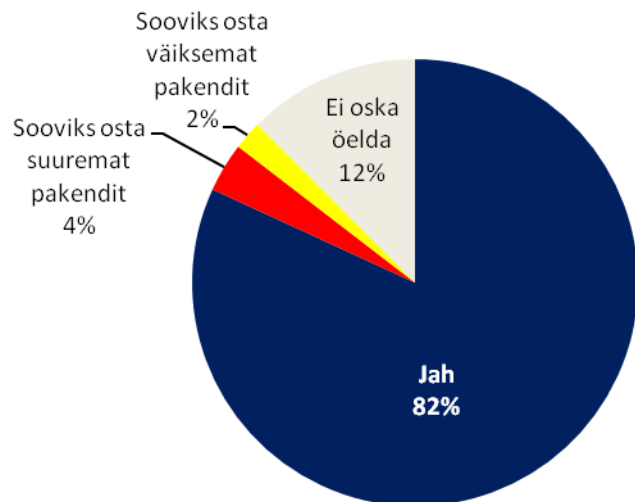
16

Küsimus esitati nendele, kes ostavad pakendatud kartulit, kokku 489-le vastajale. Tüüpiline kogus on 2-3 kg, mida ostavad ligi pooled. Rohkem kui 4 kiloseid pakendeid ostab kolmandik. 4 kiloseid ostab kümnendik. 1 kiloseid pakendeid ostab alla kümnendiku. Alla kiloste pakendite tavaliselt ostjate hulk on olematu.

2.2 Hinnang pakendi suurustele. Mida kartulipakendilt vaadatakse?

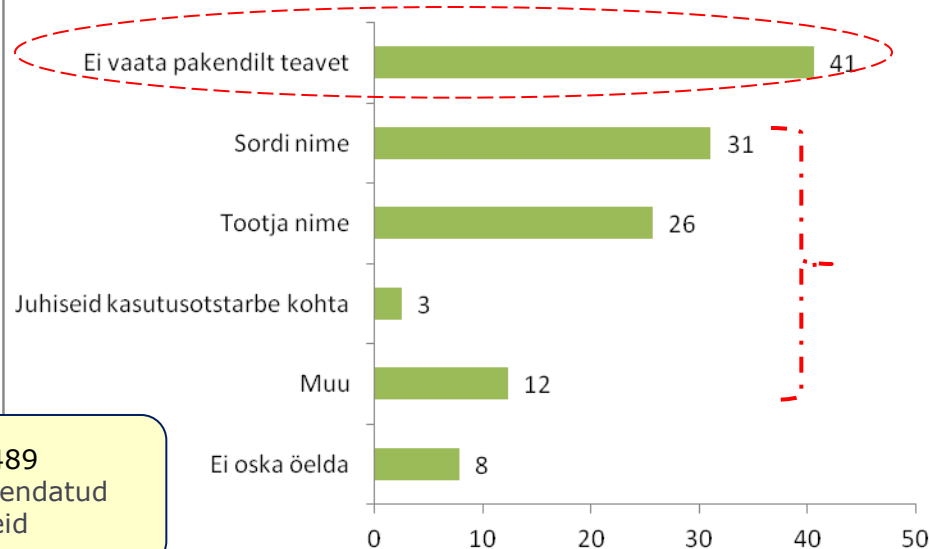
KÜSIMUS 8 : Kas müügil olevate pakendite suurused rahuldavad teie vajadusi?

%, n=489
Ostavad pakendatud kartuleid

KÜSIMUS 9 : Millist teavet ta kartulipakendilt vaatate?

17

Väiksemad – 1,5-2 kg, ostetakse harva; kergem koju tuua
Suuremad – 5-6 kg

Muu info, mis? Et oleks eestimaine, et oleks puhas; kas on pesemata või mitte, kas on kvaliteetne, kas on korralik; kus on kasvukoht, millisest maakonnast on; et oleks mahekartul; kuidas kasutada; realiseerimisaeg; mis on hind;
Väetiste kogus hektari kohta
Pole infot, kas on kasutatud mürke - vajaks seda infot!
Palun pakil suuremas kirjas, ei käi luubiga poes!

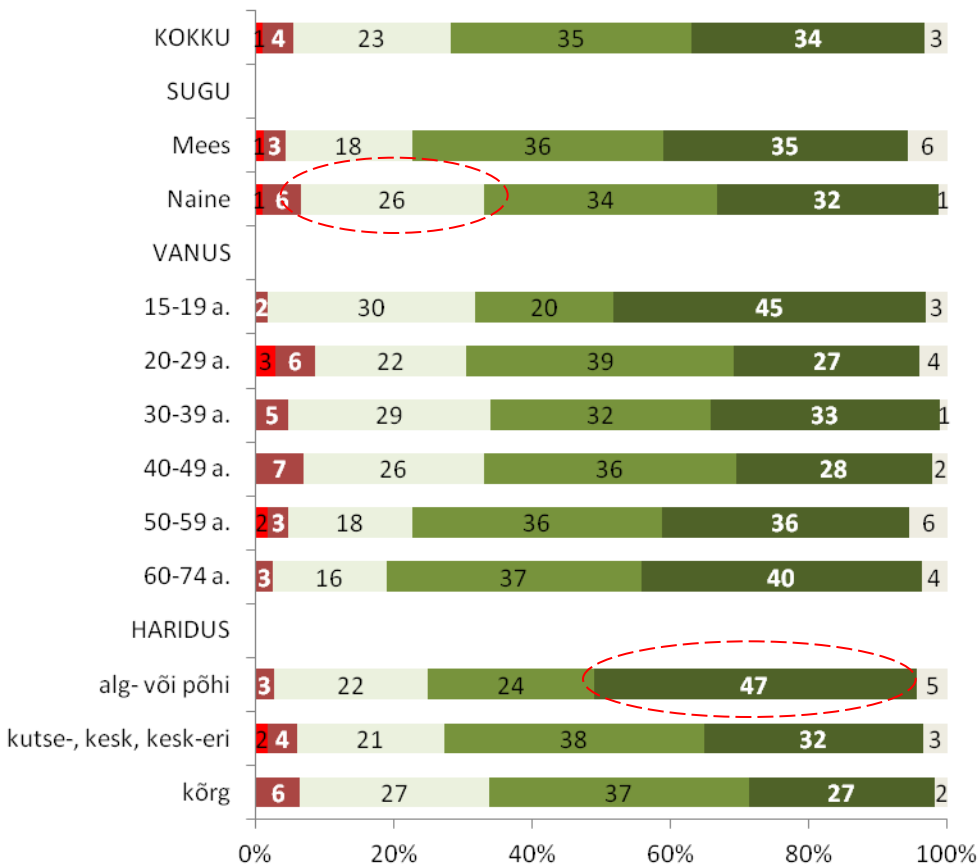
3. Tervislikkuse aspekt ja söömisharjumused

3.1 Hinnangud kartuli tervislikkusele

KÜSIMUS 13 : Kui tervislikuks te hindate kartulit toiduna toidulaual?

19

■ Ei ole üldse tervislik ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ On väga tervislik ■ Ei oska öelda

“Väga tervislik” – oluliselt rohkem alg-või põhiharidusega vastajate (vt. kõrvalolev joonis). ja pensionäride arvates. Hinnang “3”, mida võime tõlgendada kui “nii ja naa” või “ei seda ega teist” – naised; need kelle peredes on kaks last.

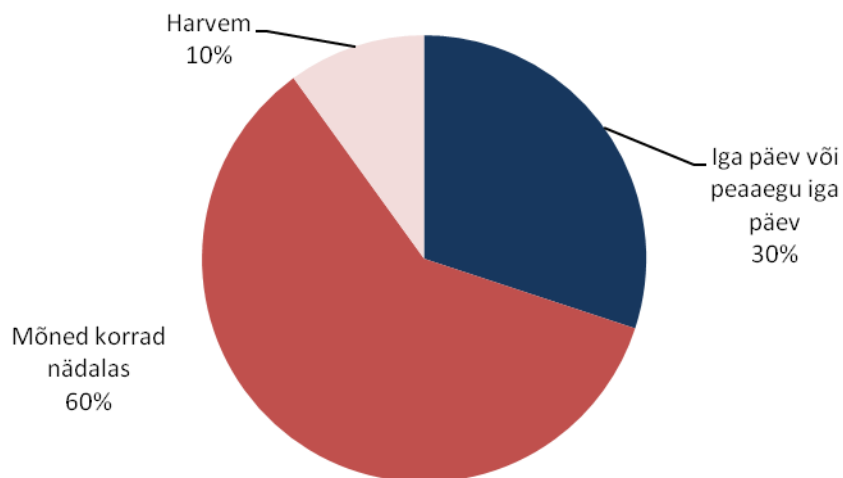
n=1000
Kõik
vastajad

Statistiliselt oluliselt rohkem

3.2 Kui tihti on kartul pere toidulaual?

KÜSIMUS 14 : Nüüd veel mõned küsimused teie pere söömisharjumuste kohta.
Kui tihti on kartul teie pere toidulaual?

20

Kasutades esindusliku juhuvalimi üldistusjõudu, võime öelda, et ligi kolmandiku eestimaalaste toidulaual on kartul igapäevane. Ligi kaks kolmandikku sööb seda mõned korrad nädalas ja kümnendik harvem.

OLULISELT ROHKEM KUI TEISED TAUSTRÜHMAD:

Iga päev või peaaegu iga päev – vanus 60-74, eestlased, pensionärid, väikesed sissetulekud

Mõned korrad nädalas – suuremate sissetulekutega vastajad

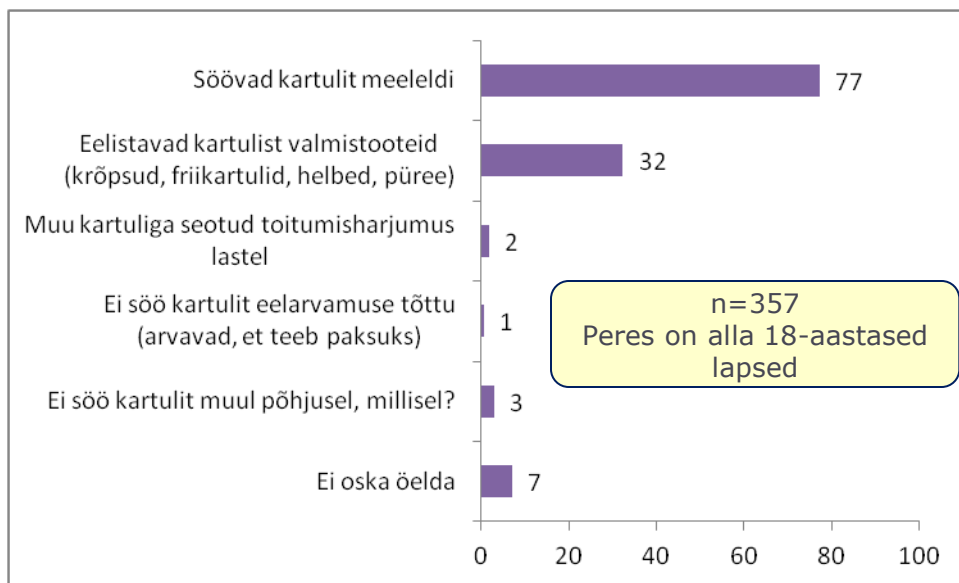
Harvem – 20-29 aastased, kõrgharidusega vastajad, mitte-eestlased, tallinlased.

n=989
Tarbivad kartuleid

3.3 Lapsed ja kartuli söömisharjumused

KÜSIMUS 15 : Kui teie leibkonnas on alla 18-aastaseid, siis palun vastake sellele küsimusele. Mis järgnevast kirjeldab teie laste toitumisharjumusi kõige paremini? Lapsed ...

21

Ei söö kartuleid muul põhjusel, millisel?

- Eelistavad riisi ja makarone kartulile
- Kiirkartulipuder
- Söövad vähe
- Armastab makarone
- Ei soovi pidevalt kartulit, vaid vahelduseks
- Praetud kartul meeldib rohkem
- Kartulipannkoogid meeldivad
- Ei maitse
- Teeb sporti

Muu kartuliga seotud toitumisharjumus – laps on veel liiga väike.

Uuringu eri etappide eest vastutavad

Ly Rand	Tellijapoolne kontaktisik
Iivi Riivits-Arkonsuo	projekti juht,, analüüsis tulemusi ja esitas uuringu- tulemused PPT slaididena
Marina Karpištšenko Kristel Toom Rutt Vihtla	koordineerisid üle-eestilist küsitlust, viisid läbi kvaliteedi kontrolli
Asta Pajos	juhtis andmesisestust
Tõnis Stamberg	koostas Excel tabelid
Kontaktandmed:	
Telefon:	6 684 858
Faks:	6 277 584
E-post:	Iivi@turu-uuringute.ee
Kodulehekülg:	www.turu-uuringute.eu
Aadress:	Tatari 6 (3.korrus), 10 116 Tallinn